

Előfizetési árak
 Egész évre 10.— forint
 Félévre 5.— „
 Negyedévre 2.50 „
 Egy hóra 1.— „
 Egyes szám 4 kr.
 Megjelenik minden-
 nap, vasárnap kivé-
 telével.

DEBRECZENI ELLENOR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Főpiac, a város-
 házzal szemben.
Hirdetések
 Egy hasábos pet it
 soronként 5 kr-ával
 számítottak.

Elnyomók és elnyomottak.

Debreczen, január 2.

(—s) Ez a két jelszó domborodik ki abból a karácsonyi cik-
 kelyből, melyet Apponyi Albert,
 az egyedüli boldogító „nemzeti”
 párti vezére az ország üdvözülése
 végett látnoki ihlettel megirt. Ugy
 látszik már nem éri be avval a
 nemeslelkű gróf, hogy az ország
 érdekében bevégzett tökéletességű
 szónoklatokat mondjon el, hanem
 legujabban még az írott szóval is
 igyekszik a haza javára közre-
 munkálni.

Nos hát, amit Apponyi állítólag
 tulajdonképpen akar t. i. a béke,
 a parlamenti pártok békéje, hogy
 ennek keretében a millenáris
 ünnepek az összes politikai
 pártokat harmonikus egyetértés-
 ben egyesítsék, az tagadhatatlanul
 szép és helyes cél, de annak
 módjait és eszközeit helytelenül
 választotta meg a nemzeti párt
 ékesszavu és tollú vezére, s azért
 az egész cikkely nem egyéb írott
 malasztól, — amelynek semmi
 hatása sem lesz.

A leggyökeresebb tévedése
 ennek a cikkelynek az a felfo-
 gás, mely szerint a nemzeti párt
 vezére azt hiszi magáról, hogy ő

van hivatva a politikai közélet
 irányítására. Ezt a felfogást azon-
 ban, bármily nagyra becsüljük is
 Apponyi tehetségeit, kénytelenek
 vagyunk, mint a parlamentáriz-
 musnak ama legelemibb sark-
 elvébe ütköző tételt, hogy mindég
 csak a parlamenti többség lehet
 hivatva a politikai irány megadá-
 sára, egyszerűen illuzóriusnak
 nevezni, — és pedig annál is
 inkább, mert Apponyi azt a hang-
 sulyozott békét olyan módon
 akarja elérni, hogy először az or-
 szág közviszonyainak általa eese-
 telt rettentő szegényletes állapotát
 az elnyomó többségnek tulajdo-
 nitja, amelylyel szemben önmagát
 és elvtársait, valamint a többi
 ellenzéki pártokat elnyomottak-
 nak nevezi. Hogy ez a feljajdulás
 egészen mártírszerű, azt elég ekla-
 tánsan bizonyítja az a viszhang,
 amelyet Apponyi cikke a magyar-
 ellenes nemzetiségi sajtóban kel-
 tett, amelynek közlönyei nem
 késnek helybenhagyólag erősít-
 getni, hogy Apponyi a valóság-
 nak megfelelő szövegekben esetle-
 nek ország állapotait, s hogy ők
 t. i. a nemzetiségek még mennyi-
 vel inkább el vannak nyomva.

Másodszor pedig avval akarja
 a nemzeti párt vezére a békét

elérni, hogy elnyomott létére az
 elnyomó többségnek föltételt szab.
 Ez a taktika meg épenséggel ne-
 vetséges, mert képtelenség, hogy
 az elnyomott kisebbség szabjon
 feltételeket az elnyomó többség-
 nek, az meg épenséggel nélkülözi
 a komoly szándék alaposágát,
 hogy a föltétel lehetetlen is legyen.
 S amit Apponyi kíván, az merő-
 ben lehetetlen. A választási refor-
 mot a budget után tárgyalni nem
 lehet, mert a dolog nincs előké-
 szítve s a millenáris ünnepélyekig
 rövid is az idő. A békének ez a
 „szabott ár”-a félreismerhetlenül
 csak tullicizálás a kuriai bírás-
 kodásról szóló javaslatnak, ame-
 lyet Apponyi eddig sürgetett s a
 mely tárgyalási sorát várja, ugy,
 hogy ha ez szönyegre fog kerülni,
 a nemzeti párt vezére azt előre-
 láthatólag keveselni fogja, amit
 a szabadelvü-párt megvalósított.

De hisz még azt se tudjuk,
 mikor jutunk el odáig, mert egy-
 előre az is beláthatatlan, hogy a
 budget-vita mikor ér véget. Ha
 az ellenzék komolyan akarja a
 békét, annak egyedüli bizonyítéka,
 hogy a költségvetési vita útjába
 mindenféle mesterséges akadályo-
 kat ne gördítsen. Apponyinak
 tehát nem a szabadelvüparthoz

TÁRGZA.

Kovács Lajos képezdei igazgató.

1870—1895.

A modern paedagogia, a modern ne-
 velés-oktatás századunk második felében
 sablonokban mozog. Rendszerbe, paragra-
 fusokba foglaltak mindent, szabályokhoz
 kötötték a gondolkodást, a lélek idomítá-
 sát, a szív képzését, nem hagyván szabad
 tért az individualizmusnak, az egyéniség-
 nek, az originálitásnak, hogy fejlődjen,
 hogy utat törjön magának, hogy tért hód-
 itson.

A modern paedagogusok, a kik leve-
 tették a régi iskolamesterek hosszú atti-
 láját, magas száru czizmáit, elválhatlan
 pápaszemüket és — nádpálcájukat, nem
 vették át jusban ezen schulmeisterek
 szív- és kedélyképzés módszereit, nem
 bírnak azok arany kedélyével, türelmével,
 rezignációjával. Pedig ezek a nevelés-ok-
 tatás summái!

Nem is nevelünk ma Szécsényieket,
 Deákokat, Eötvösöket, Batthányiakat, noha
 ezen nagy szellemeket nem tanították az
 analitikai, szintetikai, daduktív, concen-
 trális stb. féle módszerek szeint. De hagy-
 tak szabad tért, hogy egyediségük kidom-
 borodjék. Nem lehetett gyáva az, a ki
 Zrinyit nevelte, nem lehetett hazafiatlan
 az, a ki Hunyadit tanította, nem lehetett

kislelkű Zrinyi Hona nevelője. Vajjon
 milyen kedélye lehetett: Deák, Eötvös és
 Jókai nevelőinek?

Ezen originális az ugynevezett ős
 erényekkel felruházott és megáldott nagy,
 emberek nevelői, mind ritka jellemmel,
 kötelesség tudással, jó kedélylyel, haza-
 szeretettel voltak felruházva, meg voltak
 áldva. Régi igazság: embereket csak em-
 ber nevelhet. „Sas csak sasokat nemez
 és Nubia párducza nem szül gyáva
 nyulat.”

Ezen kitérés után, rátérek tulajdon-
 képeni tárgyamra — Kovács Lajos ké-
 pezei tanár működésére.

Előbbi sorokban rámutattam népok-
 tatásunk, népnevelésünk hiányaira, hibá-
 ira, gyarlóságára, mely szerint a szív- és
 kedélyképzés hiányos; a hit és vallás fej-
 lesztés gyatra. Kovács Lajosban leírjuk
 azt a tanférfiut, a ki apostola, harezosa
 a jellem- és szív-képzésnek, a vallás
 fejlesztésnek. Ő embereket nevel, a szó
 szoros értelemben vett embereket, a kik-
 ben minden garancia legyen a fiatal gene-
 ratív nevelésére. — Igaza van Kremmer-
 nek, hogy az életrajzot visszafelé kell írni:
 kezdeni kell a jelennel és visszamenni az
 egyéniség bölesőjéig.

En csak a jellemről szólhatok. De meg
 van köztem és a jubiláns között az az
 optikai távolság, melynél fogva egyénisé-
 gét objektíve ítélnem meg.

Huszonöt évig a tanítóképzés rögös

pályáján működni, magában véve még
 nem érdem. De oly huszonötévvél és ily-
 módon működni, a mint Kovács Lajos
 működik és működött, ahhoz oly szív,
 oly kedély, oly lélek, oly akarat, oly
 következetesség kell, a milyen Kovács
 Lajosnak van. — Kovács Lajos a termé-
 szetről praedesztinált tanító, paedagogus,
 kitűnő tanár, empirikus pszichologus. Ha
 igaz Büffonnak azon mondása, hogy a stíl
 az ember, ugy Kovács Lajos egész indivi-
 dualitását nyitott könyvként elénkbe tár-
 ják az ő paedagogiai művei.

Műveim vörösfonálként végighuzódik
 a vallásosság, a hazaszeretet: Isten és a
 haza e két fogalom körül csoportosulnak
 paedagogiai, módszertani tankönyvei. És
 itt domborodik ki Kovács Lajos tanióké-
 pezedésnek nagy tehtsége. Ő első sorban
 kötelességtudó és vallásos embereket akar
 nevelni. És ebben tökéletes igaza van.
 Vallás, Isten nélkül tökéletes embert nem
 lehet nevelni. Isten után a haza jön. A
 hazaszeretet oly érzés, a mely csak neme-
 sítőbb hat az emberre. Mint methodikus,
 Kovács Lajos a lényegnek és a gyakorlat-
 nak embere. Nem szereti a sallangos,
 czifra frázisokat és a hajánál fogva czibált
 reformokat. De a minek az abszolút jól
 meggyőződött, ahhoz testtel-lélekkel csat-
 lakozik és igyekszik azt a gyakorlat terére
 átvinni.

Mint tanár, mint igazgató szigorú,
 fontos, pedans. De szigorúságával karöltve

kellett volna intézni szózatát, — hanem az ellenzéki pártokhoz, mert ezek csinálták a háborúságot és visszavonást eddig is és a jövőre nézve is nem békés hangulatot, hanem harezí kedvet meritenek Apponyi ezikkéből, vagy tán csak nem tűnik el továbbra is a szabadelvű-párt erőszakoskodását és zsarnokságát, amit Apponyi oly hiven megirt?

— **Belföldi hírek.** (A főudvarmester lemondása.) Hohenlohe hercege, főudvarmester súlyos betegsége miatt családjának tanácsára beadta lemondását; utódja valószínűleg Windischgrätz Alfréd, volt osztrák miniszterelnök lesz. — (A vámközösségi tárgyalások megkezdése.) Lukács László pénzügyminiszter tegnap este, Bánffy Dezső báró miniszterelnök pedig ma reggel Bécsbe utaztak több napitartózkodásra. Ezzel tehát tényleg megkezdődnek a vámközösség és a kapcsolatos kérdések fölött való tárgyalások. — (A szabadelvű párt erősödése.) Kubinyi Árpád bejelentette visszalépését a szabadelvű-pártba. Azt hiszik, hogy Kubinyit a jövőben még több is követik. Előtte Kammerer Ernő is vissza-lépett a szabadelvű-pártba.

— **Külföldi hírek.** (Az erzérumi püspök elfogatása.) Mint a „Köln. Zeitung“-nak Erzerumból jelentik, az ottani örmény püspököt a kormány rendeletére december 30-án letartóztatták és Konstantinápolyba szállították. A püspöknek lakhelyül Jeruzsálem városát jelölték ki. A hatóságok úgy vélik, hogy a püspök volt a mozgalom vezetője. — (Egy államférfi halála.) A leghíresebb államférfiak egyike, Frère-Orbán belga államminiszter, mint Brüsszelszélből táviratozzák, meghalt. — (Zavarok Dél-Afrikában.) A transvaali köztársaság, melyet hollandus boerek alapítottak, belháború előtt áll. A lakosság többségét képező angolok egyenjogúságot követelnek s hátuk mögött minden valószínűség szerint a fokföldi angol kormány áll. Egy fegyveres angol banda már be is tört Transvaalba.

Jár szívósága, igazságszeretete. Nincs az a volt növendéke, a ki halálával, szeretettel ne emlékeznék róla.

Mint ember a magánéletben minden üdvös, hasznos mozgalomban veszen részt és soha sehol ki nem vonja magát, noha munkásságát és idejét igénybe veszik. Debreczen református tanítóképezője össze van forrva Kovács Lajossal, a ki e képezde felvirágoztatásán annyit tett, fáradozott.

Mint családapa is ritkítja párját: gondos, szerető, gyengéd atya, férj, a ki csak családjának él.

Egyébként kedélyes, barátságos, közlékeny ember, akihez nolens-volens mindenki vonzódik. Gyarló esettel igyekeztem Kovács Lajost, a tanférfit, a Gőnczy tanítóegylet újból megválasztott elnökét bemutatni.

A jubilláns tanár és igazgató, tudom ezért is szörnyen megharagszik reám és megfenyeget ezen attentumért, mert ő a világ legszerényebb embere.

De jósága nem ismer haragtartást és így én is nyerek amnesztiát.

Es most, kedves kartársak, jertek és fonjátok az érdem és elismerés babérkoszoruját Kovács Lajosnak és kívánjuk neki, hogy a jó Isten még sokáig tartsa őt meg hazánknak, városunknak és tanítványainknak jó egészségben és boldogságban.

Kuthi Zsigmond.

Az egri érsek körlevele.

Vizkereszt napján fogják kihirdetni az egri főegyházmegye szószerkéről azt a hatalmas körlevelet, melyet hazánk egyik legragyogóbb talentumu főpapja Dr. Samassa József egri érsek intézett papságához és híveihez.

Az egri érsek eme ezredéves körlevele egy valóságos essay. A gondolatok fönsége és tömörsége, a stíl mintaszerűsége és az egész levél szónoki szép sége páratlanul tesz ki az eszmék mesterének eme újabb alkotását.

És ami bennünket kiválóan megragad e gyönyörű körlevélnél és lelkünket fel-emeli, ez a hazafias hang, mely az egész elaboratumot át lengi. Erő és mélység, megszentelve egy igaz hazafi honszerelmével, mely édes reménnyel, hívő lélekkel nyitja meg nemzetünk második évezredének ajtaját.

Nem vádol, nem átkoz, hanem áld és szeret. Szívére öleli az emberiséget és midőn szól, nagy lelkének összes erejével, ékesszólásának egész hevével az egymás iránt való szeretetet köti lelkünkre.

Ő nem osztályozza az emberiséget és nem különíti el Isten teremtményeit, hanem azt óhajtja, hogy egyesüljünk a világ egyik legnagyobb eszméjének, a szív örök törvényének, a *hazaszeretnek* fönséges köteletségében.

Nincs e pásztorlevélnek egy betűje sem, melyet alá ne írhatna minden gondolkodás nélkül bárki is, mert ez valóságos apoteozisa a *hazaszeretnek*, melyből mindenki tanulhat, melyet mindenki megérthet és életének zsinórmértékének tartha mindenha.

És éppen azért gyönyörrel olvashatjuk e szép levelet, mely az egri érsek ilyenmü szellemi termékeinek méltó koronája. Szívbeli beszél és szívhez szól a logika bámulatos erejével és egyesítészavának sulyát a történelemmel és bölcseséggel.

Az egri érsek ritkán szól, de ha megnyílnak ajkai, egy nemzet figyel szavára, mert nem annyira a muló érzelmek erejével dolgozik, mint inkább soha nem botló bölcseségével. — A lényeg keresi mindenben és egy helyesen alkalmazott kifejezéssel többet mond, mint más hosszú beszédekkel. Érezzük lángoló hazafiai érzéssel megirt sorai olvasásánál azt, amit Kölesy mond: *hogy az oltár, atyáink által Istennek építve; ház, hol az élet első örömeit viseltük; föld, melynek gyümölcse táplált; szülőink, hitvesünk, gyermekeink, barátaink rokonaink s polgártársaink egytől egyig csak kiegészítő részei a hazának.*

Ime, a pásztorlevél:

Üdvel virradjon drága hazánkra az 1896. esztendő, melyben ezredik évét ünnepejük annak, hogy őseink annyi küzdelem árán, győzelmes harezok, munkás, szívós kitartás által, mintegy a természetes viszonyok rendjét megtörve, a Pannoniával határos részeket s majd magát Pannoniát meghódíták s állandóan és végleg megtelepedtek e földön, mai Magyarországon. Az utódok harezí dicsősége, okuló bölcsesége, szellemi nagysága fentartotta, az édes hazánk nevezete nekünk megszentelte e hont, s mindannyiunk szeretete benne, az egyetlenben, forr össze.

Hisz volt-e valaha nemzet, melynek szentebb lett volna a haza neve, a haza nagysága? mely bensőbb odaadással, elszántabb szilárdsággal, törhetlenebb hűséggel ragaszkodott volna a hazához?! Dicsőségünk és boldogságunk, hogy hirünk, nevünk róla szállt reánk: képének ragyogása, mint a ránk virradt napé, a mi mindennapi gyönyörűségünk. Más nemzeteket tudós férfiak bölcsesleti tételekkel oktattak be, hogy a haza üdvében a közjónak, sorsuknak zálogát lássák; belénk a természet oltotta ezt: nekünk nem kelle ily oktató szót várunk: bölcsönktől kezdve már minden érzésünk egy célra lángolt: hogy minden tehetségünk, minden tevékenységünk a hazáé legyen és szent legyen előttünk mindig a haza gondolata!

A társadalomnak legerősebb kapesa és alapja a vallás; azért a társadalom csak úgy állhat fenn szilárdan, rendje, nyugalma csak akkor teljes, ha maga a vallás, melyen nyugszik, minden részében tökéletes, s valóban az Ur igazsága; úgy, hogy a mennyire a vallás ez igazságtól eltér, a társadalomra oly mérvben szakadnak a bajok. És éppen ezért, mivel a kath. egyház az egész igazságot bírja, s az örök rendnek a mulandó lét viszonyai közt hű kifejezője: a társadalmi rendnek mindenkor legerősebb támasza s leg-tökéletesebb előképe volt. Mennyi és mily nagy jótéteményekkel boldogította pedig nemzetünket, tanu rá történelmünk. Az egyház ugyanis azokat, kik vadságukban, műveletlenségükben más hatalmat azonkívül, mely tüz-zel-vassal pusztítva dul, nem ismertek, emberiségre nevelte. A nyers erő helyébe a jogot tette; magánjogi s nemzetközi viszonyokat az igazság követelményeinek megfelelően szabályozta; érvényre emelte a testvéri szeretet közös érzetét, míg előbb a harezí kegyetlenség csak a legyőzöttnek végpusztulásával csillapult.

Mint mindig és mindenütt, nálunk is pártoskodást szított az a bünös szellem, mely nyughatatlanságában s fékezetlenségében szabadsáért, dicsőségért, hatalomért versengeni mindenha kész. Zavargások, lázongások, belháborúk törtek ki; midőn egy-két kényur, kiket a kegyhajhászok serege környezett, a szolgaságba hajtott, adósságba vert népet a folytonos háboruszkodásban adózással, katonáskodással zsarolta, elüzte földjéről, s az általános nyomor közepett ütötte fel zsarnoki uralmát. Gaztett, aljasság, becselenség, mind nem szolgált akadályul, hogy a hatalmat bitorolhassák; az önkényt, a zsarnoki szeszélyt vallva törvényükül.

Nemzetünk is tapasztalta tehát az Irás szavainak igazságát: a bün nyomorba veti, az igazság felemeli a népeket.

Barbárok fegyvereitől elnyomva hazánk már-már összeroskadott. A tatár és török dúlás pusztításait ismerjük. A gyászos csapások emlékeitől megborzad, visszariad lelkünk. Megfertőzött, lerombolt, leégett templomok, legyilkolt papok vértől festett oltárok, kifosztott városok, vértől párolgó mezők, holttestektől duzzadó folyók, vad gyönyörrel kigondolt hóhér-munkák, feldúlt sírok, szétszórt esontok, hamvak... Nem lehet oly ellensége a magyarnak, kit e látvány könyekre ne fakasztana. Oh, Magyarhon, hősöknek, dicső királyoknak szülőhona!

De a jóságos Isten, ki midőn boszul is, kegyes, midőn büntet is, irgalmas, csak figyelmeztetni, inteni akarta e nemzetet, hogy a föld nem maradandó lakása, csak szállóhelye; hogy mindent ő intéz akarata szerint, s mi szilárdnak, mélyen begyökerezettnek látszik, ledönti egy pillanat alatt.

Az államban a törvény az, mi a családban a családfő. A törvény megszabja a pol-

gárok jogait, a jóra jutalommal buzdít, a rossztól büntetéssel riaszt. Ámde maga a törvény nem nyújt önmagában elég biztosítékot; kell lenni egyszersmind, ki a törvény szentségét megvédi s elhanyagolásának megakadályozására eléggé képes és hatalmas. A törvény érdeke épp úgy megköveteli tehát a végrehajtó hatalmat, mint az állam érdeke a törvényt. S e tárgyról gondolkozva, nekem úgy látszik, sokkal kívánatosabb, hogy jó kezében legyen a rossz törvény, mint rossz kezében a legjobb. Mert a kiben a hatalom jó szándékkal párosul, ha a törvényt alkalmazza, kizárólag csak az igazságot és méltányosságot tartja szem előtt; s ha tán a törvény kétes, oly értelemben veszi azt, mely a magán- és közjónak inkább megfelel. De a kiben hiányzik a becsületes jó szándék, kik a közhatalomban csak önhatalmuk és akaratuk erősödésének eszközét látják: a törvény számára nem hajtanak, mindenben a maguk tetszése, kénye-kedvük szerint döntenek. Ily eljárás mellett az államnak, melynek alapja a jog, nemcsak tényeikkel, de még inkább példájukkal csak romlásra vannak. Mert a példa könnyen vonz és követője bőven akad. Ezért a közhatalóságok megválasztásánál a legéberebb óvatosság szükséges.

Miért is hazánk alkotmányos szervezetében mély bölcseséget s mintegy magasabb kéz intézkedését lehet látnunk abban, hogy az államhatalom kezelői időről-időre változnak mi az állam fennállásának, tartós fenmaradásának legerősebb biztosítéka: és hogy egyetlen kézben nem pontosul össze korlátlanul minden hatalom, hogy kivételes jogosultsággal kiemelkedve, bűn nélkül veszélyeztethetné a közszabadságot, a köznyugalmat. Ily szervezet mellett vált lehetővé, hogy hontogalásunk után ezer éve hazánk nemcsak fennáll, de fennáll akkép, hogy minden létező államnál régibb s a letűnteket túlélte.

Mily eredményeket, mily sikereket s vívmányokat ért el pedig intézményeink uralma alatt nemzetünk, évezredes fennállását ünnepeelve, országos kiállításban mutatja be. Mint várható, az emberi észnek az élet szükségletei s kényelmeire megalkotott sok és nagyszerű művei tárulandak elének; a haladásnak, művelődésnek bámulatos nagy művei.

Főnséges látvány ragad meg, az emberi szellem, az ész igazi megdicsőülése, hol az összes természeti képességeit, hatalmát feltárja.

Mily haladás!

Ámde bármennyire elragadók, főnségek legyenek is az iparnak, művészetnek, a szellemnek elének tárulandó csodaművei, remekei: nem feledhetjük el a nagy parancsot: Imádd a te Uradat, Istenedet és neki szolgálj egyedül.

Miért is ez évnek hajnalán és egész folyamán hálateli lélekkel emelkedjünk többszörte az Urhoz, ki hazánkat oly soká fenntartotta s az idők hosszu során át kegyelmének annyierősítő és boldogító áldásával halmozta el.

De az ezredév alkonyán a multnak emlékébe mélyedt lelkünk a multtól és jelentől aggodó várakozással fordul el a jövő felé.

Ki láthat a jövőbe?

Tapasztalati igazság, hogy minden állam fenmaradásának biztosítékai ugyanazok, melyekre megalakulásakor helyezkedett. Isten kegyelme mellett hazánk fennállásának, boldogulásának alapját és biztosítékait is szintén ugyanazon erőforrásokban és tényezőkben találja meg, melyekből élete, fejlődése, virágzása kelt. És ezek: vallásossága, hon- és szabadságszeretete.

A jelen és jövő bajainak elhárítására legbiztosabb mód a társadalmat Krisztus tanainak oltalma alá helyezni, melyek minden fajda-

lomra irnyujtva, minden elmébe fényt árasztva, egyszersmind a nemzeteket is sokkal biztosabban megvédik, mint a törvények s a fegyverek.

Hisz hol van bármely államnak az a törvénye, mely csak távolról is összehasonlítható lenne az Isten és felebaráti szeretetről szóló Krisztusi parancsossal?!

Ebben gyökerezik a legfőbb, legmagasabb erkölcsstan, mert az igazi jó, becsületes életnek egyedüli alapfeltétele, ha azokat szeretjük, a kiket szeretni kell s akkép szeretjük, a mikép szeretnünk kell — Istent tehát és felebarátunkat, vagyis minden embertársunkat.

József, érsek.

A dorogi vikariátus.

— Saját levelezőnkől. —

Hajdu-Dorog közönsége, mely tudvalevőleg az összes magyar ajku g. kat. hívek mandatariausa a magyar liturgia s a püspökség felállításának kieszközölése és végrehajtására, — *nem osztja* a hírlapokban felmerült ama nézeteket, hogy a vikariátus betöltessék.

A vikariusi intézmény csak átmenetképpen lett szervezve a püspökségre ideiglenesen. Most, miután a Szapáry-kormány alatt anyira előre ment a püspökség kérdése, hogy Danilovics, mint vikárius közel állt a püspöki koronához, sőt Budapesten egy szűkkörben tartott lakomán már a szokásos tóztok Dorog évszázados törekvésének sikerére is elmondattak, — Dorog régi óhajta és vágya megvalósítását várja, azzal, hogy a püspök helynökség helyett püspökség fog létesíttetni. Ugyanazért a vikárius személye, s általán a hely betöltésével szemben passiv magatartással viselkedik, mely egyébként tisztán a munkácsi püspök joga.

A vikárius hatalmi körével ninesenek tisztában a hírlapi hangok. A püspöki külhelynökség annyi egyházi joga sincs, mint egy paroidusnak. Egy főesperes hozzá képest közelebb áll a püspöki jogokhoz, ha még székes kanonok is s ebből kifolyólag a fordítottasoktól eltekintve, a magyar liturgia terjedése Szabó György főesperes által elért határokon túl, a vikariusi intézmény alatt nem terjedhetett. Általános a magyar istentisztelet, míg arra a püspöki pásztorlevelekkel intézkedés téve nincs, nem is fog terjedni. Dorognak pedig a magyar liturgia behozatala tárgyában tartott országos kongresszuson nyert megbízatásából kifolyólag kötelessége odahatni, hogy ne csak az ő és a Szabó György főesperes idejében a Szabolcsi főesperes hatásköre alatt álló közösségek templomaiban tényleg behozott istentisztelet magyar nyelv sankezionáltassék, hanem ez a nyelv mindazon községeiben, melyek a kongresszuson képviseltettek, legalább érvényre emeltessék.

A püspöki székhely kérdésében, mely még talán korai is, Dorog, dacára, hogy a püspöki helyiségek, templom lakás stb. ebben a végletekig menő anyagi áldozatot hozta, nem foglal oly merev álláspontot, mint azt a hírlapok hangoztatják.

A püspök lakhatik *Debreczenben*, de akár Budapesten is, — mely a keleti ritus ősrégiségét tekintve legkompetenesbb lakó helye lenne, — de a „hajdudorogi keleti ritusu kath. magyar püspök címét

megtarthatja; ép úgy, mint a munkácsi ruthen püspökség“ czimével a jelenlegi, Ungváron tartja lakását, tarthatja, a „dorogi magyar püspök“ is Debreczenben, vagy Budapesten, bár hol.

Dorog egyedül az iskolához, szemináriumhoz, tanítóképződéhez ragaszkodik, s azokért az áldozatokért, a melyekért ez ügyben hozott, ez igen csekély viszonzó-gálat és senki sem fogja az ezekhez való ragaszkodást sovínizmusnak venni.

Dorog nem a vikárius, de a püspök személyére gondol s az ismertebb kapacitások közül, mint határozottan kidomborodott magyar karaktert *Fejér* Emánuel tartja legmegfelelőbbnek, a fenlevő viszonyok mérlegbe vetésével. Ez egyébként a Felső és a kormány joga. Azonban a dorogi állás nem fordulhat el a kezdeményező tényezőtől.

A pénzületi kérdés is, különösen egyházi lapokban, felmerült a püspökség szervezésénél. Erre Dorog már a legutóbbi felterjesztésében nyilatkozott. Rámutatott arra, hogy vannak katolikus kanonoki stallumok, melyek 40—80,000 firtal vannak jövedelmezve, s melyek egyikének *czimzetessé* tételével, a magyar ó hitű püspök és káptalan teljes anyagi alapot nyerne.

Dorog egyébként figyelemmel kíséri az országos hangulatot s annak idején, ha szükségét látja, hozzáfog szólni. Ennyit egyelőre, hogy *nem* vikáriust, de *püspökséget* akar . . .

Irodalom — művészet.

* Szépség, áttekintés és pontosság — ezen három tényt látni megvalósítva az épen megjelent 1896. évi forgalmi térképben Ausztria-Magyarország részére Freytag G.-től. A remekül kiállított térkép, mely egész ujonnan át lett dolgozva, a következőket tartalmazza: a teljes vasuti hálózatot, az összes vasutak más színekkel vannak jelezve, valamennyi vasuti, hajó- és posta-állomásokat, a nagyobb helyek egymástól távolságát kilométerekben stb. stb. A mellék-térképek tisztán és pontosan mutatják Bécs és Budapest complicált helyi forgalmát: nemkülönben Észak-Csehország gazdag szén- és iparkerületeinek vonalait nagyobb méreteken, továbbá az egész Balkán-félszigetet egész Konstantinápolyig. A térkép mérsékelt ára 1 firt, melyet minden könyvkereskedésben, ugyszintén G. Freytag & Berndt kiadóktól Bécs, VIII. meg lehet szerezni.

S z i n h á z.

(P.) Tegnap „*Fatinicza*“ került színtre meglehetősen üres ház előtt, kissé gyenge előadásban, a minek okát egyik-másik szereplő rekedtségében láttuk. Így például *Nyilassi* teljesen be volt rekedve, úgy, hogy prózáját is alig lehetett érteni, csak mikor a muzka udvariasság szólalt meg belőle, t. i. „*kuss*“, akkor volt kissé érthetőbb. Ezt aztán kelletnél többször is használta.

Galyassy Paula (Lidia) felső hangjain szintén észlelhető volt egy kis rekedtség, ettől eltekintve, szépen énekelt.

Margó Zelma (Vladimir) csinos eszkeresz hadnagy volt és jó dispozió mellett szépen énekelt s igen ügyesen játszott.

Német János (Golez) szintén jól volt disponálva s játékaival, énekével egyaránt kielégített.

Krémer (Steipán) kellő discretióval játsza a részeges őrmestert.

A karok nem voltak elég erősek s olykor észrevehetőleg ingadoztak.

Az arnyjátéknál azt a hibát észleltük, hogy néha az arnyék kettősnek látszott, a mi onnan van, hogy az illető a vászonfalhoz vagy közelebb jön, vagy távolabb megy, miut kellene, szóval nem tartotta meg a kellő distantiát. Mikor pedig a két muszka katona megjelenik, az arnyjátéknak rögtön meg kell szünnie, s a vászonfal azonnal felemelkedik s látható az egész muszkaesapat. Ez lassan ment s e miatt az előtérben hosszabb szünet állott be.

A második felvonásban előfordul tánczot a Halmay nővérek és Gabona Gyula balletmester szépen, kellemesen lejtették s meg is kellett ismételnök.

A háremhölgyek magánéneküket esinosan adták elő, kivált Bárdos Irén hangja igen esinosnak tetszett s ajánljuk is, hogy kisebb énekes szerepekhez minél gyakrabban jusson mert kiképzése nem lesz kárba vesztett munka.

A világ legdrágább kiállítású látványosságát ugyanaz a Királyfy adta elő társaságával Londonban, a ki számos amerikai és angolországi ilyen vállalatának sikerülte után ez évben Budapesten mutatja be nagy szervező képességét, a milleniumi kiállítás területén „Konstantinápoly” cz. látványosságban. A londoni Empress-színházban előadott „India” kiállítása 900,000 forintba került; igaz, hogy a színpad s az egész színház a legnagyobb a világon: 6000 néző fér el, s az 500 színpadi munkást leszámítva 2000-en voltak a színpadon egyidőben elfoglalva. Felhasználtak 12,000 jelmezt és havonta 2000 pár táncz-czipő lett használhatatlanná. Harris Ágost operaigazgató nemrégiben 480,000 frton állította ki a „Cinderella” (Hamupipóke) cz. új darabot; Irving Henrik pedig, a nagy tragikus, a londoni Lyceum színházban Goethe Faustját 180,000 frtnyi költséggel hozta színre s hetenként 10,000 frtot emésztett fel az előadás, ezek mégis csekély számok a Királyfy-félékhez képest.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattára feleknek felvilágosításokat a hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtő-szekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A debreczeni kir. járásbírósg szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Hivatalos órák az állami anyakönyvezetőknel. Dél előtt: Hétfőn, Csütörtökön, Kedden 11—12 óráig, Szerdán, Pénteken, Szombaton 9—11 óráig. Délután: Minden hétköznap 2—5 óráig. Vasárnap dél előtt 9—12 óráig.

A Gönczy-egyesület „Offhön”-a. Keresk. akadémia palotájában.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva aán hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában. Nyitva minden szerdán és szomban d. e. 11—12 óráig.

Január 4. Izr. nőegylet álarozos bálja a Bikában.

Január 4. II. sertésvágó-társulat bálja a Koronában.

Január 11. Jogász-bál a Bikában.

Január 18. A debreczeni jótékony nőegylet kárton-bálja.

Január 25. A Polgári-kör bálja az „Arany Bika” disztermében.

Január 29. Orvos-gyógyszerészeti bál a Bika-szálló disztermében.

— Az új városháza képe. A debreczeni városháza homlokzatának rajzát közli a Budapesti megjelenő „Magyar Építők Lapja” új-évi száma. Ez az újság építész által szerkesztetvén és szak-lap levén, bizonyosan illetékes annak a megállapítására is, milyen stílusban van hát tulajdonképen kiképezve a Havranek és Adriányi műépítésszek által tervezett városháza? Csakugyan a „Magyar Építők Lapja” is azt tartja, hogy ez nem német, amelyet a felebbzők akarnak rá disputálni, hanem *modern reneszansz* stílus.

— A milleniárius esztendő üdvözlése. Debreczen szomszédságában a legtöbb helyen ünnepélyesen köszöntődött a magyar nemzet ezredik éve. Éjjelkor harangok zúgása hirdette megérkezését s másnap erről prédikáltak a templomokban. Hajdu-Böszörményben éjjeli tizenkét órától egy óráig az összes harangok zúgtak. És a polgári zenekar fáklyászenével körmenetet tartott. A református templomban istenitisztelet volt, az iskolákban pedig ünnepet tartottak. *Hajdu-Dorogon* a millennium hajnalát, a magyar püspök székesegyházul kiszemelt templom harangjai félóraig tartó zúgással üdvözlötték Szilvester éjjelét. Az ó-év utolsó tizenkét órájának elhangzása után néhány perczel meg szólaltak a nevezett imaház harangjai s az éjjeli mély esendben hálaadó imára hívták fel Boeckai és Rákóczi vitézeinek utódait, a labancz és törökverő hajdumaradékokat. *Hadházon* a dalárda Szilveszter éjjelén a toronyban énekelte el a himnuszt.

— Kirabolt ékszerüzlet. Bagatell — mondta volna gúnyosan Papakosza, ha egy esetleg Debreczenben eszközölt kémszemle alatt megpillantotta volna a csapó-utczai 362. számú ház kapuja alatt berendezett óras- és ékszerüzletet. Az bizony a legprimitívebb üzlethelyiség, a hova ékszerket elhelyezni legalább is nagyfokú gondatlanság. A tágas kapualj feloldalában vékony deszkákból felül sárral letapasztva áll, összeróva a kiesinyke bolt, melyben *Fülkey* óras- és ékszerész árulja arany-ezüst portékáit. A drága holmik éjjelre is úgy maradtak ott, a mint nappal voltak, mert Wertheim-szekrény nem volt, a mibe a tulajdonos bezárhatta volna. Magától érthető, hogy a kapu 9—10 óráig nyitva áll, a mit szintén előnyösen kihasználhat a szemfüles tolvaj. A könnyű alkalmat aztán tegnap este meg is ragadta egy eddig még ismeretlen egyén. Érzékenyen megkárosította a gondatlan órást. Valószínűleg még este belopódzott az udvarba, s mikor minden elcsendesedett, a boltnak sárral betapasztott tetőzetéről egy deszkát felfeszített és lemászott a csillogó, — az újévi ajándékoknak való tárgyak közé. Gyűrűket, brocheokat — a tulajdonos állítása szerint körülbelül 1000 frt értékben szedett magához, aztán azon az uton, a merre jött, eltűnt a ködös hideg januáriusi éjszakában. A tolvajnak valószínűleg kulesa is volt, mert reggel nyitva találták a kaput. *Fülkey* jelentést tett a rendőrségnél, a hol már erőlyesen nyomozzák a tolvajt.

— Kulturális czélu hangverseny. Hazafias czélok, a legnemesebb törekvések, melyeket Debreczen városa más módon is többször hozott nagy áldozatokat, két esztendőben gyűjtötték össze már városunk művelt lelkületü közönségét fényes hangversenyeken, amelyeket mindkét nembeli előkelő műkedvelő, művészi hajlamu ifjuság rendezett. Mint lapunkat illetékes helyről értesítik, az egyetem és az Emke javára az idén is, a bőjt felé, lesz hangverseny, eleven, vonzó műsorral. A rendezéshez már serényen folynak az előkészületek.

— A hortobágyi vasaló az ezredéves kiállításon. Az ezredéves kiállítás programja kiterjed a hazai pásztorélet berendezésének, eszközeinek bemutatására is, amelyeket előzőleg Hermann Ottó, e kiváló tudós tanulmányozott. Hermann Ottó javasolta, hogy a Hortobágyon divó és „vasaló”-nak nevezett nádépitményü pásztor-kunyhó is bemutassék. — A kiállítás igazgatója a vasalót debreczeni pásztor emberrel kívánja elkészíttetni, épen úgy, ahogy a Hortobágyon szokták. A város már megígérte, hogy a mikor Herman Ottó akarja, 48 óra alatt Budapestre küld egy pásztor, aki a kiállítás területén a vasalót nádból és guzsból összerójjá. Hermann Ottó nagyon megörült ennek az ígéretnek, ami kitűnik az ő ma érkezett leveléből, amelyben gyakorlati kérdéseket tesz föl. Nevezetesen mondja meg a vasalót építő pásztor: hány kéve czimeres nádra van szüksége egy derék vasalóhoz? — Tudja-e a korezot guzsvesszővel kötni s a vesszőt Debreczenben beszerezheti-e? A nádat Herman ottó hozatja a Veleceztől (Fejérmegyéből) téglát az építő a kiállítás területén kap. A vasaló belső berendezéséhez szükséges egy használt, lehetőleg füstös szolgálfa, ehez egy a hortobágyi pásztoroknál divó bogrács, s oly ülőhelyek, gyalogszék, zsombék, aminő szokásos. A belső korezba pásztor kanalak. A hatást — amint H. O. írja, igen nagyban emelné az, ha a nemes város elhatározná, hogy legalább a megnyitás hetére egy jól megtermett pásztor embert (akadnak valódi emberi remekek) felküldene a vasaló mellé.

— A függetlenségi kör tánczvigalma. A debreczeni függetlenségi kör január 18-an, szombaton, a „Korona” disztermében zártkörű tánczvigalmat tart. Belépti-jegy személyenként 1 forint. Belépti-jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók a kör helyiségében és este a pénztárnál. Felülfizetések hírlapilag nyugtáztatnak.

— A hajdu-szebeszlői kaszinó — mint levelezőnk jelenti — az év utolsó napján tartott közgyűlést Soltész László elnök nyitotta meg s számolt be az elmúlt év eredményeiről. A kaszinó bevétele 1237 frt 30 kr volt, a melyből 17 frt 30 kr. átvitel maradt a jövő évre. A nagy számmal megjelent tagok titkos szavazás utján elnökké egyhangulag ismét Soltész Lászlót, alelnökké Kovács Gyula polgármestert választották, titkár lett Kiss György, pénztárnok Bor János, könyvtárnok és gazda Márton Károly. A választmány összeállítására titkos szavazás rendeltetvén el, az a következőleg alakult: Adler Farkas nagybirtokos, Adler Samu tak. pénz. igazgató, Alexy Sándor gyógyszerész, Padrah Sándor kir. közjegyző, Zsigmond Sándor ev. ref. esperes, Rácz Gábor telekkönyvezető, Dr. Czeglédy Mihály ügyvéd, Kovács Gábor takp. pénztáros, Szécsy Miklós polg. isk. tanító, Süle János r. kath. tanító, Szívós Géza főjegyző, Pénztáros István rendőrfőkapitány.

— A „Csokonai-kör” választmánya január hó 5 napján, d. u. 3 órakor a főiskola nyilvános olvasó termében ülést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Intézkedés a Kazinczy-pályázat tárgyában. 2. A collegium mögötti kis-köz rendezése tárgyában kiküldött bizottság jelentése. 3. Zárszámadás és költségvetés iránti intézkedés. 4. Folyó ügyek. Széll Farkas elnök.

— Szerencsétlenül járt. Kiss Károly kabai községi főjegyző kedden délután szerencsétlenül járt. Még ebéd alatt nem volt semmi baja s ebéd után pár perc múlva összerogyva hanyatlott le székéről. A szerencsétlen főjegyző, kit szélhűdés ért, testének jobb része érzéketlenné lett. A gyorsan hívott orvos, ki kevéssel azelőtt érkezett Kabára, új állását elfoglalni, mindent elkövetett, hogy segítsen a főjegyzőn. Betegsége sokáig fogja az ágyhoz szegezni a közszertartásban részesült főjegyzőt, ki a község általános részvételben részesült.

— A sorozás. A cs. és kir. 39. gyalogezred hadkiegészítő parancsnoksága, a katonai ügyosztály közbenjöttével az idej katonai sorozást április hó 20., 21., 22., 23. és 25. napjaira állapította meg.

— Értekezlet a sertéskereskedelem tárgyában. A földmivelésügyi miniszter tudvalevőleg értekezletet hívott össze január 8-dikára a sertéskereskedelem reformja tárgyában és arra Debreczen városát is meghívta. A város álláspontjának megbeszélése vágett holnap d. u. 5 órakor a városházán értekezlet lesz.

— Az Emke-bál rendező bizottsága f. hó 5-én vasárnap délelőtt 11 órakor a megyeház nagy tanástermében a bál ügyeit illetőleg értekezletre gyűl össze.

— Katonai felülvizsgálat. Az állandó katonai vegyes felülvizsgáló bizottság gróf Dégenfeld József főispán elnöklété alatt január hó 9-én délelőtt a Pavillon laktnyában felülvizsgálatot tart.

— Az élőhit. A debreczeni ev. ref. egyház vallási, emberbaráti és iskolai céljaira múlt évben is számosan adakoztak és hagyományoztak kisebb nagyobb összegeket. E kegyes jöltevők neveit ujesztendő első napján buzdításul régi szokás szerint most is felolvasták a gyülekezet előtt. Különösen az egyház szegényei, az ispotály lakói részesültek nagyobb mértékben a keresztyéni szeretet könyöradományaiiban. Az ispotály részére hagyományoztak: néhai Barna Bálintné, Endrődi Sára 25, Halász Péter és neje 30, Bőr József 25, Kaszonyi Mihály 50, özv. Erdei Gáborné, Sándor Katalin 20 forintot. Adományoztak: az E. m. á. biztosító társaság, a takaré- és hitelintézet, a ezizmadia ipartársulat 5—5 frt, néhai K. Tóth Mihály örökösei 4 frt 75 krt, a különböző ipartársulatok és magánosok 1—2—3 forintot, Alföldi takarékpénztár, néhai Bikfalvi Márton örökösei, Konecz Lajosné örökösei, özvegy Móré Jánosné 10—10 forintot, a gyógyszerész-testület 16 frtot, özv. Kovács Lajosné urnő a szegények között való kiosztás végett 25 frtot, az István malom 40 frtot, Debreczeni első takarékpénztár 80 frtot, Balogh Istvánné Kádár Juliánna 100 frtot. Az ingyen iskoláztatás részére a debreczeni első takarékpénztár 50 frtot. Az egyháztanuló árvái pénztára részére hagyományoztak: Néhai Halász Péter és neje Kálmán Juliánna 30 frtot, néhai Bózsóf 25 frtot, Sik Lajosné urnő által hagyományozott ingók elárveréséből befolyt 101 frt 52 kr. Ugyanezen célra adományoztak: Balogh Istvánné Kádár Juliánna 100 frtot, a színház műszaki személyzete által rendezett tánczvizgalm tisztja jövedelme 16 frt 42 kr. Az egyház részére hagyományozott néhai Kaszonyi Mihály 50 forintot. A Kossuth-utcai templom orgonájára özv. Móré Jánosné adományozott 5 forintot, Tőkés Imre 1

forintot. A kistemplom belsejének kiköveztetésére özv. Farkas Istvánné adott 20 frtot. Urasztalához adományoztak: Simonffy Imre főgondnok és polgármester bort és kenyeret, Kállai József bort és kenyeret, özvegy Major Istvánné kenyeret. — Kiss Albert lelkész, Sz. Nagy Károly, Lókodi Sándor, K. Vértesi István, Csáki János bort. Az ispotályi szegények temetkezési pénztára részére adományoztak: Fodor János 2 frtot özv. Bikfalvi Mártonné, özv. Molnár Albertné, özv. Veres Istvánné 5—5 frtot, özv. Szilágyi Jánosné 10 frtot, özv. Kovács Lajosné urnő 25 frtot, Balogh Istvánné, Kádás Juliánna 50 frtot. A felsőbb leány iskola négy szegény sorsu vagy árva jó erkölcsű és jó tanuló növendékének ösztöndíjazására a debreczeni lelkészválasztás vezetésével megbízott Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Széll Farkas és Szunyogh Szabolcs 10—10 forintot, napi díjakat felajánlották. Könyves Tóth Mihály alapra adományoztak: Komlóssy-család 10, Könyves Tóth család 100, Kardos László és neje 20, Bay Ferencz 20, Boros Sándor 5, Kain Albertné urnő 10 forintot, Özv. Hegyi Mihályné szül. Jása Eufrozina urnő 2500 frt értékű oszlopot állíttatott a gályarabságot szenvedett protestáns lelkészek emlékére s ez oszlop fentartására Horváth János építőmester és neje Nagy Juliánna 250 frtos alapítványt tettek. A helybeli ág. ev. egyház is tekintélyes adományban részesült. Az egyház javára adakoztak: a Gotteskassen 450.30 frtot, a Gusztáv Adolf egyesület 394.32 frtot, az egyetemes gyámintézet 800 frtot, Veszter István 100, egyesek 2—5 frtot, összesen tehát 1761 forint 62 krajczárt kapott az egyház. Az iskolának agományoztak: az Istvánmalom 40 frtot, az első takarékpénztár 30 frtot, Kandel Vilmos 25 frtot, Trnka Gottlieb 15 frtot, Thieszen Hermann 10 frtot, egyesek 4—5 frtot. Az iskolának összesen 139 frtot juttatott a hithűség. Bálint Sámuel és neje 50 frtot adtak a diakonissza intézményre, özv. Irányi Béláné pedig aranyhímzésű fehér selyembrokat, oltár és szószék terítőt ajándékozott.

— A törvényszéki fogház személy forgalma a múlt évben olyan nagy számot mutat, a milyen évtizedek óta nem volt. A fogházban a múlt évben ugyanis 821 egyén volt fogva, ebből 203 nő, a többi férfi volt. A 821 fogoly közül évközben kiszabadult, más helyre szállítottott, vagy elhalt 412, jött a fogházba 394 egyén. A foglyok mai létszáma 119.

— Katonai sorshuzás. Még közepén sem vagyunk a télnek, már a katonai sorozás előreveti árnyékát. Nevezetesen az 1875-ben Debreczenben született és debreczeni illetőségű hadköteles ifjak részére a rendes katonai sorshuzás folyó hó 8-án, délelőtt tartatik meg a városháza nagy tanástermében.

— A figyelmes mexikólok. Tul a tengeren a csendes Óceán partjai közelében valahol, Mexico kaktus-termő földjén fekszik San Louis Potosi városa, melyről gimnazista korunkban a mi földrajzi tankönyveink egy szóval se emlékeztek. Pedig Potosi városa tekintélyes és előrehaladott hely lett oda át a tulsó világrészen. Mert van neki külön statisztikai hivatala is, amilyenel Magyarországon — tudunkkal csak — a székes főváros dicsekedhetik. A potosi-i városi statisztikai hivatal minden hónapban értesítőt ad ki népmozgalmi és meteorológiai adatokkal s ezt az értesítőt egy idő óta pontosan küldi a Debreczen városi statisztikai hivatalhoz is. Igaz, hogy a derék mexikói spanyolok Ausztriában képzelik Debreczent, — hanem ezt a csekély tájékozatlanságot könnyen megbocsáthatjuk nekik a ritka figyelemért, amelyben a még nem létező debreczeni statisztikai hivatal részesítik.

— Hamis egy koronások. Ujabbau megint nagy mennyiségű hamis egy koronások kerültek úgy a fővárosban, mint a vidéken forgalomba. A hamis koronások britaniai pénzből vannak készítve öntés útján. Osztrák veretűek 1893 évszámmal. Könnyen fel lehet ismeret és megkülönböztetni a nem hamisakkal, mivel színök feltűnően szürke és vastagabbak a rendesnél. Ugy a fővárosi, mint a vidéki hatóságok a legszélesebb körű nyomozást indították meg a hamis pénzverők kézrekerítése végett. A jelek szerint a pénzverők valahol az ország déli részén üzik hasznos, de veszedelmes mesterségüket.

— Ausztriából tiltott debreczeni sertések. A földmivelésügyi miniszter táviratilag tudatta Debreczen város közönségével, hogy az osztrák kormány a sertéseknek Debreczenből egész Ausztria területére való bevitelét további rendeletig sertésveszes esetek miatt megtiltotta.

Városi és megyei hírek.

* Hortobágyi pásztorok felfogadása. Az intéző bizottság vasárnap d. u. 3 órakor a város-gazdai hivatalban ülést tart a hortobágyi pásztorok felfogadása céljából.

* Uj megyebizottsági tag. Hajdu-Dorog egyik alválasztó kerületében lemondás folytán megüresedett megyebizottsági tagsági helyre a tegnap megejtett pótválasztáson legtöbb szavazatot nyert Tóth A. Mihály községi adószedő s így a választási elnök Hajduvármegye bizottsági tagjául Tóth Mihályt jelentette ki megválasztottnak.

* Két törvényhatóság ügyforgalma. Debreczen város tisztikara hatalmas ügyhalmazzal birkozott meg az elmúlt esztendőben. Ugy a közigazgatásnál, mint az árvaszéknél jóval több tárgyat került beigtatás alá, mint 1894-ben. A közigazgatási iktatóba érkezett 12229 (11467)*; a rendőr-főkapitányiba ennél is több, felül 13000-en; az árvaszékibe 10354 (9258); az elnökbibe 2443 (1449); a közigazgatási bizottságiba 590 (495). — Hajduvármegyénél közigazgatási ügyek beigtattak 13805, közigazgatási bizottságit 1263, kihágásit 147, központi választmányit 47, árvaszékit 11153 darabot.

* A zárjelbe tett számok az 1894. évi ügyforgalmat mutatják.

Táviratok.

Kiegyezési tárgyalások.

Budapest, január 3. (A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától.) Bécsből távirják, hogy báró Bánffy Dezső miniszterelnök és Lukács László miniszter ma odaérkeztek s a kiegyezési tárgyalásokat megindították.

Az Ugron — Biharl ügy.

Budapest, január 3. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Biharl Imre, az Egyetértés munkatársa, ma Fenyő Sándor és Szathmáry Mór hírlapírókkal provokáltatta Ugron Gábert.

Megczáfolt hír.

Budapest, jan 3. (A Debr. Ell. saját tudósítójától.) A fővárosban elterjedt a hír, hogy br. Fejérvári és Erdélyi miniszter lemondanak. E hirt illetékes helyen határozottan megczáfolják.

Politikai párbaj.

Budapest, január 3. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Kovács Odön orvos és Hagen Egon bécsi újságíró ma antiszemita kérdésből kifolyólag kardpárbajoztak. Hagen megsérült.

Törvényszék.

* **Tanácsbeosztás a kir. táblán.** A debreczeni kir. ítélőtábla tanácsainak összeállítása az 1896-ik évre a következő:

I-ső tanács. 1., közpolgári, telekkönyvi, urbéri ügyek. 2. Sommás ügyekre felülvizsgáló tanács. Elnök: Puky Gyula a kir. ítélőtábla elnöke. Elnökhelyettes: Szeghő István tanácselnök. Birák: a., rendes tagok: Danilovics Elek, Tar Gyula, Giczey Gyula, Mérey Ottó, Bay Gábor; b., kiegészítők: Sztancsek János, Sárói Szabó László, dr. Gajzágó Béla. Tanácsjegyzők: Budaházy Zoltán albiró, (egyszersmind a jegyzői iroda vezetője) Szabó László albiró, Szücs Lajos tszéki jegyző.

II-ik tanács. Közpolgári, váltó-, kereskedelem-, csőd- és bányai ügyek. Elnök: Szeghő István tanácselnök. Birák: Sztancsek János, Comanescu Sándor, Sárói Szabó László, dr. Gajzágó Béla, Viski Károly. Tanácsjegyzők: Kiss Kálmán tszéki jegyző, dr. Ináncsy Jenő tszéki jegyző, (egyszersmind a jegyzői iroda vezetőjének állandó helyettese).

III-ik tanács. Büntetőügyek: Elnök: Székely Farkas tanácseln. Birák: Garam Jenő, Unger Gusztáv, Naszády István, dr. Kiss Endre, Ujhelyi András, Kölcsey Sándor, Horváth Bálint, Jeney György, dr. Szacsvary Elemér. Tanácsjegyzők: Olchváry Zoltán albiró, Tóth Aurél tszéki jegyző.

Paula.

Csakhogy felépültél én édes kis huzgom, csakhogy meggyógyultál.

Hu tudnád, mennyit aggódunk miattad, ha tudnád, hányszor állottunk a kétségbeesés szélén, míg ágyad fölé hajolva, mosolygós arccal vigasztalgatánk.

Te hem is sejtetted azt, nem is gondolsz arra. Egy rossz álomnak tűnik fel előtted egész betegséged eszedbe sem jutna tépelődni róla.

Dehogyan is gondolnád, mily rettenetes kint okoznál minékünk akaratom ellen. Mikor ott állottunk beteg ágyad mellett, a kétségbeesés győzelmeivel szívünkben, esendes inával ajkunkon, — te meg, megfogva kezünket, odavontál egészen magadhoz, ránk vetted láztól ragyogó szemeidet, és eltikkadt ajkaid csöndes elhaló hangon azt kérdezték tőlünk:

— Szeretted Paulát?

Oh, beh rettenetes volt az. A könyönkéntelenül előtört szemünkből, valami leírhatatlan érzélem fogott el s mosolyogva és könyezve, fájdalommal és szeretettel egy esőkölgattunk össze.

— Szeretlek édes kis Paulám, csak gyógyulj meg minél előbb.

Hát felépültél, meggyógyultál. A régi kis eleven ördög vagy megint. Felkuszol a bácsikád derekáig, átalóleled a nyakát és kaczagva, esengő édes nevetéssel, ahogy csak te tudsz kaczagni, megkeresed ajkadat ajkait és megkérdezed tőle:

— Szeretted Paulát?

En meg nem tudom miért, úgy elkomyodom ilyenkor mindég. Olyan rosszul esik hallanom ezt a kérdést, pedig úgy érzem, mintha ilyenkor még jobban szeretnélek.

Miért is kérdezed? Hát van-e, aki téged nem szeretne, te kis boszorkány. Hiszen már is megbüvölöd az embereket.

Szeress és szeretni fog téged mindenha, mindenki. Mert te olyan maradsz, amilyen most is vagy: esupa szív, csupa szeretet.

Legalább én így foglak szeretni mindég. Pedig nem érdemled, mert bizonynyal hűtlen fogsz lenni hozzám. Oh, kétségkívül elveszitem előtted a nagybátyai respektust és fogsz találni férfit, aki különb lesz a szememben, mint a Béla bácsi.

És tizenöt év múlva bizonyára nem a te megvénült bácsikád lesz az, aki összeesőkölgat ezért a kérdésért:

Szeretted Paulát?

(nb.)

Millennium.

— A kiállítási sajtóiroda értesítései. —

Budapest, január 2-án.

Tárgysorsjáték a kiállításon.

A közel mult napokban hagyta jóvá Lukács László pénzügyminiszter azt a tervet, hogy az ezredéves kiállítás idejében két ízben nagy tárgysorsjátékot rendezzenek a kiállításon. Az első ilyen nagy sorsjáték — hogy úgy mondjuk: országos tombola — húzása 1896. július 15-én lesz, a másodiké később meghatározandó időben. A sorsjátékokra egy félmillió negyven-filléres sorsjegyet adnak ki, s lesz 20.000 nagyobbára nagyon értékes nyereség, többnyire művészi kivitelű dísz tárgyak, összesen 160.000 korona értékben. A nyereségek a következők lesznek:

Élső főnyereség	20.000 kor. érték.
Második "	10.000 " "
Harmadik "	6.000 " "
10 nyer. 2-2000 kor.össz.	20.000 kor.ér.
10 "	1 1000 " " 10.000 " "
25 "	400-400 " " 10.000 " "
250 "	200-200 " " 50.000 " "
100 "	20-20 " " 5.000 " "
500 "	10-10 " " 5.000 " "
5000 "	2-2 " " 10.000 " "
14000 "	1-1 " " 14.000 " "

A nyereség-tárgyakat külön kiküldött bizottság vásárolja össze s a húzás a lottó-igazgatóság felügyelete alatt, politikai biztos jelenlétében lesz a kiállítás területén. Az első tizenhárom főnyereség nyerői megkívánhatják, hogy a nyereséget 20 százalék levonásával készpénzben fizessék ki nekik.

A színházak a kiállításon

Az ezredéves kiállításnak bizonyára egyik leglátogatottabb csarnoka az ünnepélyek pavillonja lesz, ahol — mint már részletesen megírtuk volt — egymást érik majd a legváltozatosabb és mindig kiválóan érdekes zenei előadások. Körülbelül hetven hangverseny, zene- és dal-előadás van eddig tervben, úgy hogy minden hétre jut majd legalább kettő. Külön színháza azonban nem lesz a kiállításnak; ezt a helyi viszonyok sem engedik meg, de szükség sinesen rá, mert a fővárosi színházak (abban az időben már hét lesz) nem tartanak a jövő évben szünetet, hanem a kiállítás egész ideje alatt mind a hét színházban folytonosan lesznek előadások. Azért azonban a színházak érdekes kiállítása sem fog hiányozni. Szilágyi Lajos műszaki tanácsos indítványára ugyanis a kiállítás igazgatósága elhatározta, hogy az ünnepi csarnokában a földszinten több nagyobb fülkét rendez be a hol a színházi berendezéseket és felszereléseket mutatják be. — Minden egyes fülkében egy-egy magyar eredeti szindarab egyik-másik hatásos jelenete lesz látható. A kulisszák, felszerelések butorok ugyanazok lesznek, amelyeket a színházak használnak, a szereplőket pedig életnagyságu viaszabokkal helyettesítik. Eddigélé „Bánk-Bán”, „Hunyadi László” és „A falurossza” egy-egy jelenetének utánezését tervezik, de bemutatnak még esetleg mindegyik színházból még 1-2 darabot.

Az idegenek elszállásolása.

A székes főváros ezredéves kiállítási bizottsága az idegeneknek és legfőképpen a vidékről feljövő látogatóknak olcsó elszállásolása céljából a főváros részéről átengedendő helyiségeknek olcsó vendégfogadószere berendezésére nyilvános versenytárgyalást hirdetett. Az árlejtést a napokban tartották meg, s arra három ajánlat érkezett be. A legutányosabb terv szerint a szobák három osztályzatba lesznek sorozva, teljesen ellátva mindenféle butorral s egyéb kellékekkel, a melyek csak a minőségben lesznek különbözők. Lesz a

szobák csoportjában közös társalgó- és olvasóterem, telefon stb.

Az I. osztályu szobák ára (egy ágyval) naponkint 70 kr., vendégágy 50 kr.

A II. oszt. szoba ára 50 kr., vendégágy 40 kr.

A III. oszt. szoba ára 50 kr., vendégágy 30 kr. Gyertyáért 10 kr. Értéktárgyak őrzéséért 10 kr.

Osszesen 500 szobát rendeztek be.

CSARNOK.

A mi vármegyénk.

A vén hajdu meséje.

— Freskó. —

A Debreczeni Ellenőr számára írta:

Krúdy Gyula.

(Folytatás.)

A másik, a kövőbbik hölgyről pedig kiderült, hogy ő a Natálie kisasszonynak a nevelője. Mit később Marie missznek szólítottak.

A hír egyik kocsiból a másikba terjedt. Sárosy István bácsi elég hangosan mondta, úgy hogy mindenki megértette, a ki akarta, hogy:

— Csomay Ákos nem akar többé alispán lenni, mert a felesége dominiumából fog élni.

Az urak gunyosan mosolyogtak és gunyosan kezdték emlegetni a tisztujtást, a mi két év múlva következett volt be.

Mire hazaértünk, tudta már az egész vármegye a hírt, hogy Csomay alispán ur vénségére másodsor is asszonyt hoz a házhoz, megházasodik és hozzá németül házasodik. Tehát nem lehet többé alispán. Tudta ezt a legutolsó hajdu is, csak az alispán ur maradt nyugodt és rá sem hederített a szóbeszédre.

Nem azért volt Csomay Ákos ur husz esztendőig első ember a vármegyében, hogy a huszonegyedikben is ne legyen az, ha akar. Olyan gyönyörű egyhangú választás volt, hogy csak úgy villámlott. Folyt a bor, szólott a muzsika a választás előtt és azután is hónapokig. Kimulatta magát mindenki. Azóta sem volt olyan dárídó. A mi vármegyénk alispánjának tiszteletére mulatott az egész fél Magyarország, patakba folyt a bor s a homoki bieskások kiyerekedték magukat egy fél-esztendőre. Üres volt a nagy börtön. A választás alatt nincs pandur, avagy szegény legény. A választástól függ minden. Ma még pandur valaki, de ha másképp választanak és elboesátják, hát szegény legény lesz belőle. Mert mi lehet más egy pandurból, csak nem mehet harangöntőnek? A szegény legényből pedig lehet-e más, ha nem pandur?

A bécsi feleség a tisztujtás alatt elment valamerre külföldre, az apjához, mert akkor izgalmas világ itt a me nyeeskének, mert a sok vívatozás hamar beteggé tenné.

Hanem azért csak megváltozott minden, hiába lett Csomay Ákos újra alispán. Német szó került a házhoz és a legközelebbi őszi megyegyűlésen az alispán urnak egész hivatalos tekintélyét igénybe kellett venni, hogy be ne igtassák a protokolumába a Sárosy István bátyánk tiltakozó szavát, a melyet az alispánné tekintetes asszony (ő így hívta) német ajku szobaleánya ellen emelt. Azt mondta, hogy a német szó bemocskolja annak a megyének czimerét, a melynek legeső őr az alispán.

Az öreg urra ugyan rápirított néhány tréfás fiatal ur, hogy minek szaladgál ő az alispánné szobalányának a szoknyája után, de azért a Bettiből, attól a naptól kezdve Ninette lett.

Mindegy volt ez azért. Bettivel eddig

sem tudott a legesinosabb hajdu sem beszélni a maga nyelvén. Ha *tubiczám*nak szólítottam, akkor azt kérdezte, hogy:

— Wasz?

Egyszer aztán porolás közben megcsókoltam piros cseresznye ajakát. Akkor nem kérdezett semmit, hanem jól pofon legyintett, de lelkemre mondom, nem volt meg annak a csóknak sem a pofonnak a sava vagy a bors, amilyenhez az ilyen magamfajta magyar legény hozzá van szokva.

Sok mindent letagadtak már a mi váme gyénkben, de azt senki sem merete fogadni, hogy nem szép asszony volt a német feleség. Mert bizony nagyon szép volt! Karesu volt, mint egy lilomszál és gömbölyű a melle és a nyaka, mint a galambé. Szőke aranyos haja a földet seperte, ha ki volt bontva s a szeme szelíd volt és méla, csak úgy sugárzott ki belőle az ártatlanság. És milyen kedves volt. Tudott hizelegni mindenkinek mint egy szép macska. A nagy alispáni ebédeken, amelyekre hivatalos volt az egész vármegye, ott ült az asztalon és egyszerűen megtudta — isten tudja honnan, — hogy kinek mi a gyengéje. Az pedig a legfontosabb ami urainknál.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

* **A M. Á. V. tarifaemelésé.** Már megírtuk, hogy a kereskedelmi miniszter az áru- és személydijszabás mérsékelt fel-emelésének eszméjével foglalkozik. Most e kérdésben fordulat állott be, amennyiben már egészen készen van a tarifa-reform tervezete és már csak a miniszter-tanács megerősítése van hátra. Az ez évben életbeléptetendő árudijszabásnál 5 illetőleg 7 százalékos tarifaadót fognak a darab és tömegárúk szállításánál oly módon életbeléptetni, hogy ezt hozzácsatolják a mostani tarifához. A tarifa-emelés nem minden árunál lesz ilyen arányú, miután tekintettel lesznek egyes terményekre és távolságokra. Az áru-dijszabás tervezett emeléséből 3 milliónyi bevételi többlet-re számítanak; míg a személy dijszabás emelésénél 1 milliónyi többlet van előirányozva. Az *első osztály* menetdíjait nagyobb mérvben fogják emelni; a *második osztály*nál csupán a két utolsó zónát, míg a *harmad osztály* menetdíjai változatlanul maradnak. Az új tarifa február vagy márczius hónapokban lép életbe.

* **Árunyilatkozatok.** A kereskedőket és az iparosokat különösen érdekli a kereskedelmi miniszternek azon nyilatkozata, hogy legközelebb már nemcsak a vasuton fogják kiadni az árunyilatkozat-blankettát, hanem más alkalmasabb helyen is. Eddig tudniillik a szállítóknak minden egyes alkalommal a vasúthoz kellett küldeniök árunyilatkozati blankettáért. Továbbá intézkedett a miniszter aziránt is hogy ha valaki a blankettán tévedésből hibát ejtett, nem kell új blankettát vennie, mert a vasuti közegek elfogadják kijavított szöveggel is.

Budapesti gabona-tőzsde.

Budapest, január. 2.

Gabona-üzlet. Buzát ma gyengén kínáltak a kereslet korlátolt volt. Elkelt csendes irányzat mellett 12 ezer métermázsza változatlan áron.

Egyébb gabonaneműekben kevés forgalom, változatlan áruk.

Búza: Tiszav.: 200 mm. 81 kg. 7.30 frt. 600 mm. 81 kg. 7.27½ frt. 700 mm. 80 kg. 7.30 frt. 1300 mm. 79.5 kg. 7.30 frt. 200 mm. 80 kg. 7.22½ frt. 200 mm. 80 kg. 7.25 frt. 100 mm. 79 k. 7.20 frt.

Határidő-üzlet.

Az irányzat gyenge forgalom mellett nyomott volt, az árak kissé hanyatlottak.

Hivatalos felmondások 7000 métermázsza repce X/7. átvevére.

Zárófolyamok déli 1 órakor:

	1896	1895
B u z a szept.-okt.	7.17—7.20	
„ márcz.-ápr.-ra	6.98—6.99	
R o z s tavaszra	6.29—6.31—0.00	
T e n g e r i máj.-júl.-ra	4.47—4.49—0.00	
„ máj.-június.-ra	4.49—4.50	
Z a b márcz.-ápr.-ra	6.11—6.13	
R e p c e aug.-szeptre	10.65—10.75	

Délután 4 óra 30 perczkor a következő árukkal záródott:

B u z a 1896. márcz.-ápr.	7.00—7.02
R o z s 1896. márcz.-ápr.	6.29—6.31
Z a b 1896. márcz.-ápr.	6.11—6.13
T e n g e r i 1896. máj.-jun.	4.48—4.50
R e p c e 1896. aug.-szept.	10.70—10.75

Érték-tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvény-társaság“ közlése 1896. jan. 3-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	121.—	121.50
„ vasuti beruházási köt. 4½%	123.75	124.75
„ koronajárdék 4%	98.50	99.—
„ regále vált. kötvény 4½%	100.50	101.50
Osztrák aranyjárdék 4%	—120.75	121.25
Egységes állam kötvény 4½%	99.50	100.—
Tisza-szegedi 4%-os nyeremény-sors.	140.—	142.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	388.50	389.—
Osztrák hitelbank részvény	354.—	354.50
Magyar ipar- és kereskedelmi bank. r.	113.—	113.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsj.	126.—	127.—
„ 3%-os „	106.75	107.25
Osztrák földhitel. sorsjegy 3%-os	114.50	116.50
Magyar vöröskereszt sorsjegy	10.50	11.—
Osztrák „	18.—	18.50
Olasz „	11.75	12.25
Bazilika sorsjegy	7.25	7.85
Jó-sziv „	3.—	3.80

Pénzümek:

Cs. és kir. arany	5.72	5.81
10 márkás arany	11.87	11.90
10 frankos arany	9.60	9.63
1 Sovereigns	12.—	12.05

Szerkesztői posta.

Sz. Gy. A viláért sem neheztelünk, sőt örülünk, ha olvasóink hozzánk intézett kérdéseire felelhetünk. A kértet mondás Shaksperenél így hangzik:

Ne térdepelj előttem:

Hatalmam rajtad az, hogy megkimélek; Boszum, hogy megbocsátok.

Bővebben a Cymbeline dráma V felv. II-ik színében. A darabot valóban mesteri kézzel Rákosi Jenő fordította.

Gramantin. A kértet szöveg így helyes: Et bonum quo antiquius ov melius. A jó minél régiebb, annál jobb.

Kis húnak. A lanolinak előnye, hogy nem avasodik, a bakteriumok nem szaporodnak el benne és egyenlő térfogatu vizet képes felvenni. Előnyösen keverhető vaselinnel vagy olajjal.

Kóbor szellem. Szabadalmak kieszközlésével nem foglalkozhatunk, ellenben arról szívesen biztosítjuk, hogy önműködő hajsütővasa nem ér egy hajító fát sem.

Több kérdezősködőnek. Abból, hogy valamely dolgokat nem közlünk azonnal, még nem következik, hogy azokat egyáltalában nem közöljük. A sorrendet már az udvariasság szempontjából is be kell tartanunk, a simítás is vesz el egy kis időt, azért tehát a bekiül-

dők ne nehezteljenek, hanem gyakorolják egy kissé a türelmet.

Irisz. Várjuk, várjuk, de hiába várjuk.

A múlt és jelen. Ennél jobb verseket irt még Hazafi Veray János is. És éppen azért mi nem adhatjuk ki költeményeit.

Buosu az ó-évtől. Későn érkezett, de mivel gyarló az egész, az esetben sem közöltük volna, ha előbb érkezik.

Sz. István és a gyllkos. Türelmet kérünk.

Periklesz. Ön kis hamis álnevet használ, de azért ráismertünk kérdéseiből a mi tavalyi szellemes levélírónkra. Újév levén, legyen Önnek is egy jó napja, felelünk tehát kérdéseire: 1. A rinoceroszok farka módjára repülnek a palicsi tó mentén. 2. A debreczeni városháza csakugyan itt helyben fog készülni. 3. A szerelem arra való, hogy az ember tüdőgyuladást ne kapjon. 4. A hamvazó szerda csak minden századik évben esik péntekre és végül, 5. Az új évben kívánunk Önnek több észet.

O. N. A beküldött cikkely egyáltalában nem tette volna világosabbá az ügyet, mert telve volt személyeskedéssel. Tárnyilagos cikkelyeket azonban még is közlünk, ha az ezekben foglaltakkal nem értünk egyet.

Málás leányka. Fáj megmondanunk, de nem árulhatjuk el azon hölgy nevét, ki az újévi számban az *ezredéves banderialis zászló cz.* cikkelyt irta. Adja Isten, hogy szava ne legyen a pusztában kiáltó szava. Az igazi lelkesedés hangján irt szép levelet szerkesztőségi levéltárunk legszebb darabja gyanánt megörizzük. Fogadja végül igaz tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Debreczeni Városi Színház.

Idény-b. szünet 17sz. Páratlanb. szünet 17 sz.

Pénteken, 1896. január 3-án,

bérletszünetben leszállított helyárrakkal:

Az új honpolgár.

Eredeti fővárosi életkép dalokkal, 3 felvonásban. Irta: Kövessy Albert. Zenéjét szerzette: Delin Henrik. „Az én nevem Goldstein Számi“ és „Marsch couplet“ zenéjét Irta: Konti József. (Rendező Krémer.)

Szombalon, 1896. január 4-én,

!páratlan bérletben, itt először:

Ördög a földön

ballett.

Gringoire.

dramolet 1 felvonásban

és általános közkívánatra

Ujévi allegoria.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1895. október hó 1-től. —

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:

Budapest felé (gyorsvonat)	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
	este 10 ó. 31 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé 1)	délután 3 ó. 48 p.
„ minden kedden	délben 12 ó. — p.
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este 8 ó. 15 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	délután 4 ó. 07 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 ó. — p.
	éjjel 3 ó. 05 p.
Csak Szatmárig	reggel 5 ó. 15 p.
Miskolcz—Kassa felé	reggel 8 ó. 25 p.
Miskolcz—Kassa felé	este 8 ó. 05 p.
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	délután 4 ó. 02 p.
	5 ó. 48 p.
H.-Böszörmény—Bő I.	m. á. v.-től reggel 6 ó. 04 p.
Sz.-Mihály felé	m. á. v.-től délután 3 ó. 57 p.
	vásártérről 4 ó. 10 p.
Füzes-Abony felé	m. á. v.-től reggel 5 ó. — p.
	vásártérről 5 ó. 13 p.
Ohat—Köcs—Polgár felé	m. á. v.-től d. u. 4 ó. 12 p.
	vásártérről 4 ó. 22 p.
Derecske-Nagy-Léta felé r.	8. ó. 35 p. és d. u. 4 ó. 17 p.

Budapestre érkezik:

a reggel 8 ó. 40 p.-kor induló gy. v. d. u. 1 ó. 50 p.
a déli 12 ó. 36 " " sz. v. este 8 ó. 10
az este 10 ó. 31 " " reggel 5 ó. 45

Budapestről Debreczenbe indul:

a délután 3 ó. 47 p.-kor érkező sz. v. reggel 9 ó. 40 p.
az este 7 ó. 09 p.-kor érkező gy. v. délután 2 ó. 15 p.
az éjjel 2 ó. 40 " " sz. v. este 7 ó. 05 p.
" " 2 " 40 " erk. sz. v. (P.-Ladányig
gy. v. átszállással) este 9 ó. 15 p.

Debreczenbe érkezik.

Budapest—Nagyvárad felől	délután 3 ó. 47 p.
" " (gyorsvonat)	este 7 ó. 09 p.
" " éjjel	2 ó. 40 p.
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reggel 7 ó. 41 p.
Csák P.-Ladánytól	reggel 4 ó. 55 p.
M.-s ígét—Szatmár felől	reggel 7 ó. 50 p.
" " " " " "	délután 12 ó. 16 p.
" " " " " "	este 10 ó. 16 p.
Csák Szatmártól	este 7 ó. 45 p.
Kassa—Miskolcz felől	reggel 8 ó. 07 p.
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli 12 ó. 21 p.
Kassa—Miskolcz felől	este 7 ó. 40 p.
B.-Szt.-Mihály—	reggel 8 ó. 09 p.
H.-Bőszörmény felől	m. á. v.-hoz 8 ó. 17 p.
" " " " " "	vásártérre este 8 ó. 35 p.
" " " " " "	m. á. v.-hoz 6 ó. 44 p.
F.-Abony felől vásártérre	délután 5 ó. 21 p.
" " " " " "	m. á. v.-hoz 5 ó. 30 p.
Ohaj—Kócs—Polgár felől vásártérre	reggel 7 ó. 50 p.
" " " " " "	m. á. v.-hoz 8 ó. — p.
Derecske—Nagy-Léta felől r. 7. ó. 25 p. d. u.	3. ó. 18 p.

*) P.-Ladánytól gyorsvonat.

Kiadó és laptulajdonos:

"Csokonai" nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Kocz Ákos.

Leszállított árak!

Leitározás alkalmából — a női ruhaszövetek, meső velezek, téli nagy (Alpaca) kendők, harasztkendők, függönyök és szőnyegek — tetemesen leszállított árban eladását megkezdettük.

Szabó Lajos fiai

1-39-2

Férfiaknak!

Ferfigyengeség (impotentia) a cs. és kir. szab. "galvano villamos készüléken" önhasználatra a legjobb szolgálatot tesz.

Volta tanár rendszere.

Orvosiilag ajánlv. Leírásokat küld borítékban 10 kr. levéljeggy ellen.

Augenfeld J. elektrotechnikus.
15-26-1 Bécs, IX., Türkenstrasse 4.

10012 k.
1895**Pályázat**

H.-Sámson nagyközségben megfresedett jegyzői állásra.

Javadalma:

1. Évi készpénz 400 frt,
2. Hus- és gyertyapénz évenként 68 frt 25 kr,
3. Tüzifa 6 □ méter.
4. 55 hold 1238 □ szántó föld haszonélvezete, melynek adóját a község fizeti,
5. 5 szoba, konyha, kamara és pinczét magában foglaló természetbeni lakás.

A választás H.-Sámson községben 1896 január hó 13-án fog megtartatni.

A pályázatok beadása véghatár napjánul jövő hó 12-ik napja tűzetik ki.

A nem kellően felszerelt vagy elkészen beadott kérvények figyelmen kívül hagyatnak.

Debreczen, 1895. december hó 30-án.

Fereny Elek
főszolgabíró.

14-1-1

Eljegyzési kártyák

és minden alkalomra való meghívók, elegáns kiállításban és olcsó áron kaphatók

a CSOKONAI
nyomdában.**RONCEGNO**

legerősebb természetes arzenikus és

vastartalmu ásványvíz

a legelső orvosi tekintélyek által ajánlv. és használandó orvosi utasítás szerint:

Anémia, halványulás, bőr-, ideg- és női bajoknál, mocsárláz stb.

Az ivó kúra egész éven át használtatik Raktárak minden ásványvízkereskedésben és gyógyszerertárban. 2-2-1

Paczelt János

mag- és virág-kereskedése Debreczenben.

Van szerencsém a nagyérdemű virágkedvelő közönség becses figyelmébe ajánlani

a legszebben nevelt nyiló- és szobai-növényeimet,

melyeket üzdek (v. óta sok fáradozással az itteni rossz víz-víznyomok miatt sikerült kifejleszteni. Biztosítom b. vevőmet, hogy a tölem vásárolt növények hosszú időre szépek maradnak.

Ajánlok menyegzői-, béli- és névnap-csokrokat legszebb és legizlésebb kivitelben, mell- és fejdizsek legszebb és legfrissebb virágokból készülnek. Vidékre küldve gondos csomagolás. Temetésekre való élő virágkoszorúk és virágkosarak galambokkal vagy más hozzá alkalmas madarakkal, izléseesen díszítve mindenkor gyorsan és pontosan készítek.

Felkérem a virágkedvelőket, hogy bármily csekély megrendeléssel is szerencsöltsenek. Biztosítom előre is, hogy minden szép, finom kivitelű és oly olcsó árban számíttatik, hogy olcsóbban sehol nem kapható. Mintán nálam örökös tavasz van és mindenkor oly kész a friss legszebb virágok tartok, hogy velem senkikom versenyezhet.

Becsés pártfogásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Megrendelések telefonon is eszközölhetők. Paczelt János.

10-10-3

Telefon-szám 179.

Hirdetmény.

A nagyvárad-utczai 2134. sz. házban levő utczai

bolthelyiség

azonnal kiadó

és ahoz tartozó felszerelés eladó.

Bővebb értesítés Dr. Hartstein Lajos ügyvéd, mint Tannenbaum David tömeggondnokánál. 13-3-2

! Mindenféle köhögés!

ugymint a légzőszerek mindenemü hurutos betegségénél, nemkülönb a torok, tüdő, továbbá télegzetelések, keskenymelliség, asthma, elnyálkásodás, köhkurat, fajtókák, rekedtség, ciklandóság a torokban — fejlődő tuberculosos a leggyorsabban és legbiztosabban távolíthatnak el a már évek óta legjobb hírnévnek örvendő, orvosi előírás szerint készített és orvosok által ajánlott: Szt.-György teával, 1 csomag 50 kr. és a hozzá tartozó szent-György hurut-por 1 doboz 50 kr. pontos orvosi használati utasítással együtt. Kevesebb mint két csomag nem küldetik szét.

Eredmény a használat után pár nappal észrelehető.

Csomagolás és szállító levélért 20 krral több fizetendő. A pénz előleges beküldése (postautalványon) megkívántatik. Megrendelések csak egyenesen a sz.-György gyógyszerertárból, Bécs, V./2. Wimmer-gasse 33. 6-19-1

Szabó Lajos Fiai
czég

tudatja a n. é. közönséggel, hogy a közelgő farsangra már raktárra érkeztek a 1a-39-2

legújabb

Farsangi divat-

czikkék:

színes selymek, lusztterek, világos színű divatszövetek, legyek, szalagok, keztyűk.